

VANDERMEIREN (*Jozef-Albert-Hector-Marie*), Missionaris van Afrika (Witte Pater) (Roeselare, 22.12.1873—Brugge, 1.4.1936). Zoon van Pieter-Paul en Bouten, Amanda.

Hij deed zijn humaniorastudies aan het Klein Seminarie te Roeselare en het Witte Paterscollege, te Mechelen (1894). Twee jaar later begeeft hij zich naar het noviciaat der Witte Paters, te Maison-Carrée (Algiers). Op 31 maart 1900 wordt hij priester gewijd te Karthago (Tunisië). Dezelfde dag nog kreeg hij zijn benoeming voor het Apostolisch Vicariaat Opper-Congo. Op 23 mei 1900 ging hij scheep te Marseille, te samen met Paters Kindt (Brugge), Cafmeyer (Sinte-Kruis, Brugge), Michaux (Ciney), Faes (Antwerpen) en Broeder Arthur Herman (Lauwe), allen met dezelfde bestemming. De reizigers zetten voet aan land te Chinde en van daar ging de reis verder langs de Zambesi-Chirivier en het Nyassa-meer. Na een voorspoedige reis, kwamen ze op 14 augustus te Boudewijnstad aan, waar ze vaderlijk door Monseigneur Roelens, hun bisschop, ontvangen werden. Na enige dagen rust ging de tocht voor Pater Vandermeiren verder naar de missiepost Mpala. Onder de leiding van Pater (later Monseigneur) Huys worden de volgende maanden door de jonge missionaris besteed om de taal aan te leren en zich in te burgeren in zijn nieuw midden.

« Maar daar zou hij niet lang blijven, verhaalt » Pater Weghsteen. In het begin van Februari » van het volgende jaar, werd Pater Vandermeiren gezonden naar de missie Lwizi Sint-Lambertus, waar Pater De Muelenaere, uit Beveren-Roeselare, overste was. De Lwizi-streek was » bevolkt door de wilde Baluba, die zeer gehecht » aan hun bijgelovige praktijken, allen ingelijfd » waren in een of meer geheime sekten, die hun » handlangers onder een ijzeren juk hielden. Met » moed hadden de Paters den strijd aangevangen » en Pater Vandermeiren stond hen krachtadig » ter zijde ».

Urua of het land der Baluba zal heel de werkzaamheid van Pater Vandermeiren gedurende zijn eerste verblijf in Congo (1901-1910) in beslag nemen. Lwizi en Lukulu zijn de twee missieposten waar Pater Vandermeiren, eerst als eenvoudig missionaris en later als overste van de missiepost (te Lwizi, in 1904; te Lukulu, in 1907) werkzaam was. Lwizi Sint-Lambertus werd in 1905 afgeschaft wegens de slaapziekte die de streek teisterde. De grote dorpen stierven voor een groote gedeelte uit en alle lieden nog krachtig genoeg trokken verder. De christenen van Lwizi volgden Pater Vandermeiren naar Lukulu, alwaar ook de slaapziekten liefdevol werden opgenomen.

De missiepost te Lukulu H.-Hart werd in juni 1900 gesticht door Pater Termaat, bijgestaan door Pater Colle en Broeder Oktaaf. De Baluba aldaar waren niet minder verlekkerd op mensenvlees, niet minder bijgelovig als hun stamgenoten van Lwizi. Ook daar was de streek onrustig, daar de opperhoofden gedurig in oorlog met elkander leefden.

« Het valt niet te ontkennen, schreef Monseigneur Roelens bij die stichting, dit beschavingswerk zal niet weinig tijd en moeite kosten. Ik » verwacht me aan een hevige verzet van satan; » want in Urua wordt hij in zijn sterkste vesting » aangevallen. »

Doch in 1906 reeds mocht Monseigneur zich verheugen dat de inboorlingen van Lukulu, missie toegewijd aan het H.-Hart, na lang aan de genade te hebben weerstaan, tot betere gevoelens gekomen waren. Stilaan zal de missie onder het bestuur van Pater Vandermeiren zich verder ontwikkelen. Door de praktijken van naastenliefde en het onderrichten van jong en oud zullen Kyombo Mbayo's onderdanen al talrijker voor de christelijke beschaving gewonnen worden.

Zijn onverpoosd zwoegen te Lwizi en te Lukulu had Pater Vandermeiren zeer verzwakt. Hij

had rust nodig om terug op krachten te komen. Op 16 mei 1910 vertrok hij naar België, als reisgezel van Mgr Roelens. De reis ging over de grote Congostroom naar Boma en vandaar naar Antwerpen, alwaar ze op 30 augustus aankwamen.

Pater Vandermeiren vond binnen de muren van het noviciaat voor Broeders, te Gits, de rust en de stilte vereist voor zijn herstel, doch ook de nodige tijd om zijn mooi woordenboek der Kiluba-Hemba-taal te schrijven. Pater Vandermeiren hielp ook Eerw. Pater Colle bij het opstellen van zijn monografie over de Baluba.

Want als geen ander had Pater Vandermeiren met zijn Baluba medegeleefd en hun zeden en gebruiken afgekeken en doorgrond. In het *Vlaams Maandschrift der Witte Paters* van 1901 tot 1935 treft men menig verhaaltje, menige beschrijving van zijn hand aan, waarin hij op levendige wijze het doen en laten van zijn Baluba en van de latere hem toevertrouwde Zwarten onder de ogen van de lezer brengt.

Toen zijn woordenboek zijn voltooiing had bereikt, scheepste Pater Vandermeiren voor de tweede maal in te Marseille (11 september 1912), om zijn vorig werkterrein weer te bereiken. Doch een taak van een andere aard wachtte hem daar. De spoorweg Kabalo-Albertstad was in aanbouw, door het land der Baluba. Men zocht naar een aalmoezenier voor de werklieden van de spoorweg. Pater Vandermeiren werd door zijn oversten aangeduid om te samen met Pater Antoon Debbaut de geestelijke bediening in de verschillende kampen op de lijn waar te nemen. In den beginne gebeurde dit van uit Kabalo, waar de missionarissen een tijdelijke intrek hadden. Doch weldra (1913) stichtte Pater Vandermeiren geholpen door Paters A. Debbaut en J. Dupont een voorlopige missiepost verder het land in. Naar de rivier op de boorden van dewelke de missiepost gelegen was, werd deze Nyemba geheten, bij welke benaming Pater Vandermeiren, ter ere van zijn geboortestad en als dank voor de hulp uit deze ontvangen de naam voegde van Roeselare Sint-Michiël. Van hieruit werden de kampen der spoorarbeiders, waaronder vele Baluba, regelmatig bezocht en aan de christenen de mogelijkheid verschaft de H. Sacramenten, minstens op de grote kerkelijke feestdagen, te ontvangen. Ook werd een begin gemaakt met de evangelisatie van de inwoners van de Nyemba-streek. Toen de oorlog 1914-1918 uitbrak, werden de kampen meestal hervormd in militaire kampen. In september 1917, ging Pater Vandermeiren, thans als legeraalmoezenier, met Pater Parmentier en Broeder Baselis zich vestigen te Albertstad, doch verwaarloosde daarom de dienst als aalmoezenier op de lijn Kabalo-Albertstad niet.

De missiepost Brugge Sint-Donaas, bij Sola, werd in juli 1910 door Paters Aug. Van Acker en G. Motte gesticht. Daar vinden wij Pater Vandermeiren als overste van die missiepost terug (25 oktober 1921). De Bena-Nkuvu waren al even ruw en stug als de Baluba van Urua-land.

« Toen Pater Vandermeiren daar als overste » aankwam, schrijft wederom Pater Weghsteen, » waren er nog geen honderd christenen met een » handvol geloofsleerlingen. De heidensche massa was nog om zeggens onaangeroerd en de Paters waren enkel geholpen door vijf katechisten. Onder het bestuur van Pater Vandermeiren ontwikkelde zich de missie zowel op stof- » felijk als op geestelijk gebied. Het huis der » Paters werd in steen opgetrokken (1922-1923). » Na de schoollokalen gebouwd te hebben, » begon de Pater het bouwen van zijn kerk (1930- » 1935) en kon dit grote werk ook tot een goed » einde brengen. Vooraleer naar België af te » reizen, had hij nog het genoegen een klooster » voor Zusters met al de nodige lokalen voor de » school der meisjes te bouwen (1934). Toen hij » in België aangekomen was, zag hij met blijdschap de Zusters vertrekken, die voor zijn » missie bestemd waren. »

Meer dan dertig jaren verblijf in Congo had de moedige missionaris lichamelijk uitgeput. Een terugkeer naar het vaderland drong zich op. Ten tweeden maal koos Monseigneur Roelens Pater Vandermeiren tot zijn reisgezel naar België. Op 25 april 1935 kwamen de reizigers te Antwerpen aan. Enige maanden rust herstelden Pater Vandermeiren in zoverre dat zijn oversten hem voor een tussentijd met de leiding van het noviciaat der missiebroeders te Gits gelasten (februari 1936). Het was hem niet gegeven zijn taak te vervullen. Op 7 maart werd hij, aangetast door een longontsteking, naar Brugge overgebracht. Hij stierf er op 1 april daaropvolgende.

Een van zijn vrienden uit Afrika, nl. advocaat Moulard getuigde van hem: « Hij was een nederige ». Zo hebben allen Pater Vandermeiren gekend: een stille, nederige man, doch diep godvruchtige priester en ijverige werker op Gods akker.

Bibliographie. — *Vocabulaire Kiluba Hemba-Français et Français-Kiluba Hemba*. Ministère des Colonies, Bruxelles, 1913.

28 oktober 1953.
P. M. Vanneste.

Maandschrift der Witte Paters, Antwerpen Jaargangen 1901-1935. Passim, Nieuw Afrika. *Missietijdschrift der Witte Paters*. P. Weghsteen, Memento voor E. P. Vandermeiren. Jaarg. 1936, blz. 409.